

ADATOK A KÓRÓDI RÉTEGEK ŐSÁLLATVILÁGÁNAK PONTOSABB ISMERETÉHEZ

Dr. FUCHS HERMAN*

Összefoglalás: A burdigalai képződmények Kolozsvár (Cluj, Román Népköztársaság) környéki klasszikus lelőhelyeiről a szerző számos új faunaelemet határozott meg. Különösen a porcoshalak sokfélesége figyelemreméltó. Jelentős a *Trionyx* lelet is.

E meglehetősen változatos gerinces fauna elsősorban a léognani, továbbá az ipolytárnói, felsőcsztergári és az eggenburgi burdigalai faunát juttatja eszünkbe.

A felsorolt faunaelemek számos tagja nemcsak a „kóródi rétegek”, hanem az Erdélyi-medence, illetve a Román Népköztársaság ősszállatvilága számára is új.

A „kóródi rétegek klasszikus, ősmaradványokban gazdag lelőhelyei a Kolozsvár határában fekvő Róka-domb vagy Nagyoldal (Coasta cea mare) és különösen a tőle pár kilométerre levő Nádaskóród (Corus). Eddig főként e lelőhelyek gazdag és részben elég jó megtartási állapotban levő puhatestű faunája vonta magára a figyelmet s más csoportbeli állatvilágáról eddig keveset tudtunk. Az utóbbi években végzett gyűjtéseink anyagából olyan ősmaradványok kerültek elő, amelyek alapján jóval teljesebb képet nyerünk e lelőhelyek s általában a kóródi rétegek állatvilágáról, különösen a gerinces faunát illetően.

Az általunk meghatározott ilyen nemek, illetőleg fajok a következők:

- | | |
|--|----------|
| 1. <i>Teredo</i> sp. (járatainak kőbele) | R. Nk.** |
| 2. <i>Trygon</i> sp. aff. <i>rugosa</i> [P r o b s t], kis fog | Nk. |
| 3. <i>Myliobatis</i> sp. (? oldalirányban megnyúlt középső fog-
lemez) | R. |
| 4. <i>Galeocerdo</i> sp. aff. <i>latidens</i> A g a s s i z | Nk. |
| 5. <i>Galeus</i> sp. | Nk. |
| 6. <i>Sphyrna</i> (<i>Zygaena</i>) sp. | Nk. |
| 7. <i>Lamna</i> sp. aff. <i>L. (Odontaspis) duplex</i> A g a s s i z | Nk. |
| 8. <i>Lamna denticulata</i> A g a s s i z | Nk. |
| 9. <i>Lamna</i> cf. <i>cuspidata</i> A g a s s i z | Nk. |
| 10. <i>Aurata</i> (<i>Chrysophrys</i>) sp. (különböző alakú és nagyságú
fogak, esetleg több fajtól) | Nk. R. |
| 11. <i>Trionyx</i> sp. (hátpáncél töredék) | Nk. |

A nádaskóródi homok iszapolási maradványokban apró tengerisün tuskék, Ostracodák és Foraminiferák is találhatóak, de meglehetősen gyéren. Meglepő e parányősállatvilág (mikrofauna) szegényessége, szemben a makrofaunával. A Foraminiferák egyedszám tekintetében ritkák ugyan, de fajszám tekintetében elég változatos összetételűek. Leggyakoribb az *Elphidium* (*Polystomella*) génusz, legalább három fajjal képviselve, de előfordulnak még *Rotalia*, *Lagena* és más nemzetségek fajai is.

E felsorolásból kitűnik, hogy a kóródi rétegek ősszállatvilága jóval gazdagabb, változatosabb, mint ahogy ez az eddigi kutatási adatokból kitűnik. Különösen a porcoshal

* Előadta a kolozsvári „Babeş-Bolyai” Tudományegyetem 1960. évi árpilis 21–23-i tudományos ülészekán.

** R = Rókadombok (Kolozsvár), Nk = Nádaskóród (a K o c h által is leírt feltárási).

fauna gazdagsága szembeütő, melyben a *Lamna*-félék játszik a vezető szerepet (akárcsak az ipolytarnóci faunában). Érdekes és értékes a *Trionyx* tekintélyes nagyságú hát-páncél töredéke, mely nyilvánvalóan a közeli szárazföld folyóvizei által került a tengerbe.

A kóródi és kolozsvári lelőhelyek elég változatos gerinces ősszállatvilága (cápák, ráják, teknős maradványok) elsősorban a léognani csont-tartalmú molassz képződmények faunáját juttatja eszünkbe, továbbá az ipolytarnóci, felsőesztergári és eggenburgi cápa-fog-tartalmú burdigalai üledékeket. Az erdélyi klasszikus lelőhelyek faunájának minél pontosabb ismerete márcsak azért is fontos, mert az újabb megállapítások szerint is jellegzetes burdigalai tengeri faunát tartalmaznak s így az interregionális szerinti párhuzamosításoknál is fontos támpontul szolgálhatnak, akárcsak a horni, eggenburgi, saucatsi vagy léognani előfordulások.

Végül megemlítjük, hogy az itt felsorolt ősmaradványok közül több nemcsak a kóródi rétegek számára új, hanem az Erdélyi-medence, illetve a R. N. K ősszállatvilága számára is.

Beitragé zur genaueren Kenntnis der Tierwelt der Schichten von Kóród

Dr. H. FUCHS

Verfasser hat von den klassischen Fundorten burdigalischen Alters Coastacea Mare und besonders Corus (Umgebung von Cluj-Kolozsvár-Clausenburg, Volksrepublik Rumänien) mehrere neue Arten bzw. Gattungen beschrieben. Es geht aus dieser Beschreibung hervor, dass die Vertebratenfauna — besonders die Knorpelfische — viel abwechslungsreicher ist als man bisher dachte. Diese mit den neuen Elementen ergänzte fossile Tierwelt der genannten transylvanischen Fundorte erinnert an die Faunen von Léognan, Ipolytarnóc, Felsőesztergár und Eggenburg.

Ein wertvoller Fund ist das Rückenpanzerbruchstück beträchtlicher Grösse eines *Trionyx*.

Die Mikrofauna dieser Lokalitäten ist spärlich, jedoch auch viel farbiger als bisher vorgestellt (besonders bezieht sich das auf die Foraminiferen).

Unter den in diesem Aufsatz beschriebenen Arten und Gattungen gibt es mehrere, die nicht nur für die Fundorte um Kolozsvár, und für die »Schichten von Kóród«, sondern für das ganze Transylvanische Becken und sogar für die ganze Volksrepublik Rumänien neu sind.